

Gyártás

Egész nap tikkszerűen mosolygok rájuk.

Mindenkinek elsöre meg kell jegyezni a keresztnévét és azon kell szólítani. Ők kísértetiesen gyorsan megtudják az enyémet és tétovázás nélkül szólítanak rajta. Olyanok is, akiknek nem mutatkoztam be. Félénk vagyok és előzékeny, hamarosan két becenévkepző állandósul a nevemen. Azzal adnak kézről kézre, hogy én vagyok a „segítség”, hogy ne kelljen megnevezniük a pozíciómat.

Eleinte alig kérnek tőlem valamit, de éreztetik, hogy nem mutatkozhatok előttük tétlennel, ezért sokszor magamtól kell kitalálnom, mit csináljak vagy mit tettessek. Korán leszoktatnak róla, hogy a vezetéknevemet is kimondjam bemutatkozás-kor, ezért eleinte biztos voltak néhányan, akik nem tudták, kihez tartozom. Aztán hirtelen már mind tudják. Nem nagyon tartom a kapcsolatot a rokonommal, de tudom, hogy miatta kaptam meg ezt a munkát. Rokonom kötelességének érzi, hogy érdeklődjön. Többeket felhív a cég arisztokráciájából, beválok-e. Úgy teszek, mint ha nem venném észre, hogy időnként telefonáló, gazdag emberek jelennek meg az ajtóban, lebámulnak a hájas hátamra, miközben dolgozom. Azt mondják neki, hogy állandóan mosolygok, igazi kis tündérke vagyok. Kisvártatva hív az anyám, most hívta az anyósa, hogy *miért ülök a földön, föl fogok fájni és nem lehet majd gyerekem*.

Igen, a földön ültem, mivel csak egy félreeső ruhatársarok padlószőnyegén volt elég tágas a hely, hogy kiterítsem a hungarocellablákat és a teljes storyboardot. Kockánként kellett kivágnom a storyboardot egy óriási stóc A3-as nyomtatványból egy lehetetlen ollóval, és a majdani felvétel sorrendjében fölragasztgatnom a kockákat a hungarocellablákra, hogy a rendezőnek majd meglegyen nagyban is, és ragasztgattam másfél órán át kétoldalú ragasztószalaggal, mert csak az tapadt a hungarocellen, se a cellux, se a technokol, se a blu tack, életlen ollóval cincáltam a kétoldalú ragasztót, elvágtam az ujjam, és tényleg az volt a legkevesebb, hogy a földön ülök-e vagy másvalahol, de az első asszisztens, a kedvenc főnököm személyesnek tűnő kedvességgel dicsért meg a végén.

A rokon tehát megtudta valakitől, hogy a földön ülök. Csak a nagymamám telefonszámát tudta a családból, úgyhogy őt hívta föl a hírrel, de ilyen egy jól működő család: még mindig a földön ülök, amikor körbeér a riadólánc, és a család figyelmeztetése, hogy fel fogok fájni és nem lehet majd gyerekem, szerencsére még idejében elér. A kétoldalú ragasztószalag tapadócsíkja már megfertőzte az ollóm élet – használhatatlan, balkezes olló, és most már be is kapja a papírt a tompa, ragacsos élei közé. Lassan, átvértett ujjkötésben dolgozom; talán még sose fordult elő, hogy megsebesültem, és nem volt kinek elpanaszolnom.

Képzeld, anyu, sziszegem, padlószőnyeg van. Kék.

Bárki arra jár, mosolygok rá. Mindenki megjegyzi, hogy mosolygok. És a legfontosabbat, hogy „kihez tartozom”.

Csak olyasmit csinállok egész nap, amit bárki más is meg tudna csinálni, minden bizonnyal gyorsabban, mint én. Például éttermet ajánlok a main talentnek, az asszisztensének és a sminkesének, asztalt foglalok és taxit hívok nekik. 1) Soha életemben nem ettem étteremben (kiv.: gyors- v. önkiszolgáló), nem ismerek éttermeket a városban. Nem tudom, milyen árfekvésben illik ajánlani, vagy hogyan kell instruálni őket a pénzügyekben, ki fogja fizetni és hogyan. Ennek ellenére nekem kell ajánlanom, ami pedig, lévén, hogy ezek az emberek most járnak először Budapesten, nem is ajánlás, hanem ajánlásba csomagolt közlés. Vagyis közöljem kész tényként velük, hová mennek kajálni, úgy, hogy semmilyen támpontot nem adnak azt illetően, hogy mit szeretnének, mert a helyszínen mindig van velük valaki, aki előtt derogálna nekik kajáról beszélni, pláne velem vitatni meg a kajaügyeket, velem, szubhierarchikus senkivel, akinek munkacíme sincs, csak annyi, hogy „segítség”. 2) Soha életemben nem hívtam taxit, mert ha ültem is benne, mindig apám intette le, aki valamiért szeret taxit leinteni. 3) A nyelvvizsgabizottságon kívül soha senkivel nem beszéltem még angolul, ez a sminkes az első. Nem jut eszembe az a szó, hogy „choose”, és sokáig tétovázok, hogy taxit vagy *cabet* mondjak-e, mintha nem lenne édesmindegy; olyan sokáig, hogy kiségt. Ő *cabet* mond. Nagyon fontosnak érzem, hogy ne ismerjen félre, ezért az összesen tíz mondatból, amit esélyem adatik mondani neki, hármát arra használok föl, hogy magyarázkodjak, olvasni és írni elég jól tudok angolul, csak megszólalnom nehéz, de hát élőszóban magyarul is nehezen fogalmazok. Meglepően kedvesen fogadja a suta vallomáshoz, megtisztel egy olyan, idegen nyelven való megszólalás nehézségével kapcsolatos általános klisével is, ami őt és engem „*us*”-ként foglal össze. Az étterem kiválasztásához ezzel nem kerültünk közelebb, a taxistól pedig elfelejttem előre kérni a számlát. 4) Át se látom, hogy működik ez az egész leszámplázós dolog. Tizennyolc vagyok és sosem kerestem még pénzt, nem fizettem be számlát, nem adóztam, nincs saját bankkártyám. 5) Félek a telefonálástól. 6) Rossz az arcmemóriám és a kezűgyességem, amit görcsös precizitással kompenzállok.

Bárki leszólít, hogy „megkérjen” valamire, készségesen ugrom és villantom a mosolyt, amiről megjegyyeztek. Nem kellene mindenkinek ugranom, de nem világos, kik a főnökeim és kik nem. A sofőrök például nem. De ha hívnak, ugrom, mosolygok, és a mosoly miatt még azt is hiszik, flörtölni próbálok velük. Egy aszott nő, miután megköszönte, hogy felcipeltem neki tizennyolc liter ásványvizet a másodikra (*életmentő vagy, drága vagy, te vagy a legjobb*), cinkosan megkérdezi, hogy ugye tudom, hogy a *gyártás nem ül le*. Ahhoz, hogy már ott helyben értesem, tudnom kellett volna, hogy én is gyártás vagyok. Ezt senki nem mondta még nekem, csak azt, hogy jöttem „segíteni”. Érteneim kellett volna, hogy ehhez a túlszolizott, bulldogarcú executive producerhez is eljutott a hír a rokontól, hogy a földön ülök, de csak ennyi. Hogy ültem. Nem tudta, hogy a földön ülve is dolgoztam, azt hitte, leültem pihenni. Hogy annyit tudott rólam, hogy gyártás vagyok, „kihez tartozom”, és hogy nyilvánosan leültem. A kacsintgató jóindulatát a rokonságomnak köszönhettem. Nem lett volna dolgom fölhozni neki a vizet, mert van saját asszisztense. Ráadásul a gyártás csak a forgatáson nem ülhet le, viszont az első napon még csak nem is volt forgatás.

Ruhapróba volt, irodai munka, stábértekezlet, és odakint a stúdióban elővilágítottak.

Az egyik főnököm adott egy számot, hogy hívjam föl a stúdiót, és mondjam meg a „kinti segítségünknek”, hogy még sincs mára pizza a vilkóknak. Nem bírom rávenni magam, hogy nyilvános térben felhívjak egy idegen számot, és többen is hallják, ahogy bemutatkozom. A parkolóban telefonálok, görnyedten araszolok a telefontal a hotel fala mentén. A telefonszámláinkat nem állják. Egy srác veszi fel, átadom neki, hogy csináljon százötven parizeres zsömlét, de hirtelen erős szélbe lépek, az épület tartotta vissza, itt süvít, egy pillanat alatt átfúj rajtam, *micsoda, mi?*, üvölt vissza a srác, fedezékben megismétlem a százötven parizeres zsömlét, káromkodik és kinyomja. Utána visszahív bemutatkozni, ha már együtt dolgozunk. Hány vilkó lehet? Hús? Tizenöt? Az fejenként tíz zsömle. Elosztva négy órára.

A kék plüss folyosó falán ködben bújócskázó pesti tájak, antik galambrajok. El kell távolíttatnom két kandelábert a concierge-zsel, hogy beférjen a kraftasztal. Eddig észrevétlen tárgyaknak neve és rendeltetése van.

Nekem kell összeszednem a statisztákat a mélygarázsban. A feladat, fekete-fehérben nyomtatott, pixeles profilképek alapján beazonosítani és kipipálni, fölvezetni a várójukba, majd egész délután pátyolgatni őket. Az ő outfitjeikkel a magyar ruhások foglalkoznak, a külföldi stylist „majd rájuk néz”, ő maga a main talenttel dolgozik. Várniuk kell kisminkelve, beöltöztetve bajor tehenészlányoknak és tehenészfűnek, illetve tehenészkislányoknak és tehenészkisfiúknak, sőt, tehenésznéninek és -bácsinak, de akármennyire unják, nem kóricálhatnak a hotelben. Amikor meglátom, hogy bánnak a statisztákkal, vagyis hogy ötezer forintért órákra bezárják őket egy túlfűtött kis szobába, hat fotel huszonöt emberre, engedélyt kell kérniük, hogy vécre mehessenek, alig kapnak enni és csak olyan embert nyaggathatnak felvilágosításért, aki maga se tud semmit (engem), ez a megalázó helyzet a gyomorgörcsig felháborít, vagonba zárt embereket vizionálok, aztán négy különböző, egyre kelletlenebb és elfoglaltabb főnök asztala elé állok oda tüntetően. Körülbelül még mennyi idő, amíg szükség lesz a statisztákra, hánykor végeznek, kimehetnek-e pisilni/rágyújtani/cigit venni, mi lesz a forgatás menete, hol lesz, hova kell jönni stb. Ropit lopok nekik. Még a mi producereinkhez is odamegyek, aki előtt az összes alacsonyabb rangú főnököm egész nap nagyon moderálta magát. Ezkiez, kérdi, és amíg meg nem mondják neki a vezetéknevemet, átnéz rajtam. Addig úgy hordoztak körbe, mint egy kisállatot, mindenkinek bemutattak kétszeresen becézett keresztnéven. *Ő a mi segítségünk, állandóan mosolyog, hát nem tüneményes?* De érezhetően hűvösebben kezdenek kezelni, amikor már sokadszor zaklatom őket a statiszták nevében. Sajátos küldetéstudattal hordom föl a süppedőskék lépcsőn a megszerzett félinformációkat, el az aszott nő irodája előtt, ott lassítva, bekémlelve, és amikor nem arra néz, zsuumm – be a négy-öt szimultán játszott *Bejeweled3* folyamatos *scoring*-hangjaitól sístergő statisztá-váróba. Osztom az információt, mint friss vizet a vagonokba. Storyboardot is fénymásolok nekik, hadd lássák. Megpróbálom nekik lefordítani a szöveget, összefoglalni, mi a sztori. Végül kiderül, hogy húsból mindössze egy ember kíváncsi rá. Ebben a játékban gyakorlatilag egyfolytában nyersz, nincs olyan pillanat, hogy ne ugrálnának ezres nagyságrendű pontbuborékok a képernyőn. Mozgatod a hüvelykujjad, és nyersz, és nyersz, és nyersz!! Ingyenesen le-tölthető.

Húsz perce mondogatják a nevemet a rádión, süket vagyok-e. Ugyanaz az ember, aki elsöre elmagyarázta a rádió használatát, másodszer is elmagyarázza ugyanazokkal a szavakkal, csak negédesen és lassan. Azért hívtak, hogy szedjek szemetet és rendezgessem el a büféasztalt, de a kispfőnökeim nem mulasztják el az orrom alá dörgölni, hogy már megcsinálták ők maguk, mire odaértem. Azzal jönnek nekem, hogy *horribilis* banánok voltak az asztalon, és ha bármikor látok valami ilyen undorítótságot a külföldiek asztalán, azonnal tüntessem el, mondjuk tegyem át a magyarok asztalára, mert *ha egy külföldi meglátja, biztos elhányja magát*. Arról nem is beszélve, hogy a mi producerünk különösen háklis a kraftra, és muszáj segíteni a Lillának. Úgyhogy figyeljek már oda, lécci. Eddig tüntetően hátat fordítottam a büféasztalnak, vagy, ha arra vezetett az utam, felszegett fejjel mentem el mellette, erre rám bízták. Kikukázok egy banánt, tényleg szeplős. Lemosom és elrejttem a táskámba. Mert, magyarázzák a főnökeim, a büfések félkegyelműek. Vérciki dolgokat képesek kirakni az asztalra, ha egy percig nem felügyeli őket valaki ép ízlésű, igényes.

A standfotóstól kérek segítséget a kapszulas kávégéphez, addigra két kapszulát elpazaroltam. A ruhások befogták a standfotóst a statiszták fényképezésére, én gyártottam nekik az A4-es lapokat nagy számjegyekkel. Előírta, milyen betűtípussal legyenek írva a számok, emiatt külön telepítenem kellett egy illesztőprogramot. Két ember munkáját végzi egy fizetésért: szerinte a statisztákat nem az ő dolga lett volna lefotózni. Fotóművész szakra jár, bő lére eresztve meséli el az év végi projektjét, amit most kéne utómunkázni, ha nem jött volna ez a lehetőség, hogy jöhet ide pénzt keresni. Közben kapszulas kávéfőzünk. Az egyik főnököm viccelődve ránk szól, hogy ne ilyen frekvencián helyen ismerkedjünk. A fotós erre öntudatlanul, hátrítva fölemeli a tenyerét, hogy elhatárolódjon tőlem, dehogysis ismerkedünk. A kraftoscsaj (Lilla, Lilla, Lilla) összeszűkül szemmel köröz körülöttünk.

A mosolyom a rajtakapott, bizonytalan laikusé.

A mi producerünk cége és a külföldi gyártó cég már régóta együtt működik, az egymás és a magyar adókedvezmények iránti szimpátia jegyében. A reklámügynökség viszont új szerzeményük, különösen fontos volna jó kapcsolatot építenünk velük. A klienst viszont hagyjuk békén, az nem a mi dolgunk. Ne nyaljunk el seggeket a külföldi gyártás elől.

Egy órán át állok az Arrivals-tábla alatt a food stylist névtáblájával, pedig a sofőr telefonja már az Üllőin bejelzett, hogy húsz perccel a *scheduled time* előtt leszállt a gép, és biztos vagyok benne, hogy kész, garantáltan elkéstem, vége. Sírnék és toporzékolnék, de a sofőr miatt nem lehet. A sofőr, egy higgadt, ősz gentleman, veszélyesen gyorsan hajt, mert hallja az elvékonyodott hangomon, nagyon számít nekem, hogy odaérjünk, és egy kicsit most a főnöke vagyok. Éppen akkor kezdenek kiáramlani az érkezőkapun az amerikaiak, amikor beálllok a helyemre a névtáblával. Bárki lehet, nem ismerem föl. Attól félek, valahogy a többi utas elé tolakodva kijött az emberem, betaxizott a városba, Budapesten kavarog, hívogatja a főellenséget, a kórosan túlsúlyos külföldi gyártást, odatalál a Corinthiához, egyedül becsekkol és én itt állok a névtáblájával örök időnkig. A food stylist a legmacerásabb, mert rengeteg gyanús cuccal utazik. Most ráadásul, tehercsomagként, ő hozza a terméket is. Amíg minden csomagját megvárja, még komótosan megkávézik a reptéri Starbucksban, mert nem biztos benne, hogy

Magyarországon máshol is lehet kávé-t kapni. Később kiderül, bár ezt az anekdotát nem pazarolja rám, csak a főnökeimmel osztja meg később, a forgatás alatt, hogy ő egész eddig azt hitte, a magyarok színesbőrűek, és meglepte, hogy egy fehér kislány várta a reptéren. Szégyenkezem, mert a szülőhazám egyetlen valóban nemzetközi repülőtere szegényes és jelentéktelen, pedig amikor én utazom el innen, már a reptérre érve Nyugaton érzem magam. Állok a sarkamon, tehermentesítve a lábujjhegyemet, állok lábujjhegyen, tehermentesítve a sarkamat, és egyre jobban fáj a talpam, mert kövér vagyok.

Két gigantikus gurulós bőrönddel és farkasmosollyal érkezik, jóval azután, hogy a sofőr utoljára hívott a parkolóból. Amikor megjelenik a bőröndjeit húzva, a bőröndjeiben a kis fiolákat, bennük az ételfestékeket és a befőtteket, műgyümölcsöket és műzöldségeket, edényeket és spray-eket, késeket és gépeket, nem bírok angolul megszólalni. Annyi mindent kéne csinálnom egyszerre. Bemutatkozni, profinak lenni, informálni, elrakni a névtáblát, hogy legyen szabad kezem, képviselni Magyarországot, kezébe nyomni egy gyártási telefont hozzávaló kaparós feltöltőkártyákkal, átvenni minimum egy csomagját, mindenekelőtt pedig azonnal riasztani a sofőrt, aki időközben elszunyókált odalent a parkolóban, hogy most azonnal kanyarodjon föl.

Befelé a sofőr rádiót hallgat, hogy el ne aludjon, és nem merek rászólni. Magyar pop. A food stylist azt fogja hinni, hogy Magyarország egy ilyen hely, mint ezek a számok. Én is azt hinném Bulgáriában. A food stylist szórakozottan billegeti a fejét. Megkérdezi, hány forint most az euró, de fogalmam sincs. Háromszáz körül. Plusz-mínusz ötven forint. Inkább azt mondom, *unfortunately* nem tudom. A sofőr németes akcentussal, tizedes pontossággal megmondja. Később még váltunk pár szót, mit szólok az új Haneke-filmhez, a food stylist Haneke-enthuziaszta. *Not dulling it down for the masses, you see.* Rákanyarodunk a Corinthia felhajtójára, és az álmos kapus előttem nyitja ki a kocsiajtót a fehér kesztyűjében, én meg ahelyett, hogy hátraböknék, hogy neki nyisd, mamlasz, kiugrom kinyitni a food stylist előtt, amitől mindenki zavarba jön, kivéve a food stylistot. Ő gáláns *thank you*-val hazabocsát. Hajnali két óra van életem első munkanapján.

Még el kell hoznom a spirálozott-kötött production bookleteket a non-stop Copy Generalból. Számlát kérek, fizetek, szabad vagyok.

Magamhoz térek; majdnem még egy egész nap elment, aminek a számottevő részét sorban állással töltöttem a stúdióhoz legközelebb eső Starbucksban. Hosszú *special request*-listát írtam össze, és húszezer forintokat hagyok ott fordulónként. Megkapom a gőzölgő papírpoharakat, de mire kinyerem a starbucksosokból az ÁFA-s számlát és óvatosan visszacipelem őket a helyszínre, mintha az életem múlna rajta, rendszerint kihűlnek. *Put it there*, mondják, vagy *try again later*. A mi producerünk sem fogadja el a berendelt csokis cappuccinóját, ha bármelyik külföldi látja. A rendező nem fogadja el a laktózmentes chai lattéját, ha a külföldi főproducer látja, aki akkor nem fogadja el, ha a főmegrendelő látja. A főmegrendelő minden körülmények között hálásan elfogadja és megpróbál azzal bókolni, hogy egy francia színésznő keresztnevét aggatja rám, akiére szerinte nagyon hasonlít az arcom. Az ő pénze forog itt. Valaki végre rám néz.

Eleinte valamiért nem tartom furcsának, hogy elbújjak zabálni. Bemászom a díszlet alá, bokáig gázolok a fűrészpörban, az alacsony mennyezet alá görnyedve

rángatom elő a porózus sütitket és fogpiszkálóra szúrt nyálkás sajtfaletkákat a zsebemből és rágás nélkül nyelem. Fehércsokis mandulát, almaszirmot, jégbehűtött karottát. Fölöttem épp átállás van, a díszlet vastraverzekkel aládúcolt padlódeszkái közt föllátok a rendező térdhajlatába. Három másodpercenként unottan rándul, mintha reflexkalapáccsal vernék. Négy Kelvint világosodik, lejjebb húztak egy világító ballont. Összerezzenek. Mivel a kispfőnökeim egyszer se láttak enni, arról győzködnek, hogy ne legyek már anorexiás, egyek velük valamit. Azt hiszik, mindenkit le kell hülyézni, ha kövérnek nevezi magát, pedig csak a sovány lányokat kell. Ők is csórnak a külföldiek asztaláról, csak ők nyíltan. Boldogan eszem kétszer.

– Nem úgy néz ki a főellenség, mint egy zselétapíremler?

– Várj, a „tapír” szerintem nemzetközi.

– A dzsugasvili-szumóhasonmásverseny-elsőhelyezett?

– Tényleg, bazmeg!

– Zseléember, ha mondani próbál valamit, alig bírja fölemelni a lompos nyelvét a szájában, csak mammog.

Állandó játékkuk magyarul hadarva szidni a külföldieket. Főleg azokat, akik épp hallótávolságon belül vannak. Nem csak az alany neve és státusza nem hangozhat el, semmilyen nemzetközi szó sem. Ugyanezért nem mondjuk ki a külföldiek nemzetiségnevét sem. Archaizálnak, kitekert körülírásokat használnak, hogy még a triviálisabb létigéket is elkerüljék. Többnyire az alany megjelenésére teszik a megjegyzéseiket, a testbeszédüket pedig úgy alakítják közben, hogy kívülről úgy tűnjön, épp különösen koncentrált szervezésben vannak. Nem átnak közben két homlokráncolás közt szakmai metamosollyal rá-rámosolyogni az alanyra. Ha valamelyikük ahhoz is elég laza, hogy kedvesen odabiccenten neki, akkor később akkorákat röhögnek(-ünk), hogy félő, behallatszik a felvételbe. Szigorúan tilos az éppen folyamatban lévő szidalmazás és odabiccentés alatt elnevetnem magam, de megbíznak bennem, és meg fogom állni.

– Az megvan, ahogy odajön, és majd' belefúlladsz a zseléjébe? Ahogy izé... ráteríti a haját az emberre, és főnről szuszmorog, ahelyett, hogy felmérné, hogy állna hátrébb, csezmeg, kettővel, és akkor neadjisten bele tudna nézni a másik szemébe, nem csak a saját zselés haját látná, ami alól a másik próbál kiintegetni, hogy üdv, amúgy itt vagyok lent.

– Tegnap kirúgott ám a hámból.

– Ki vele, miképp esett.

– Megkérdezte a főnökömet, hova, kacsint-kacsint, menjen, ha szép magyar nőkkal akar szórakozni.

– És? Elment?

– Nem tudom, de holnap jön a felesége.

– Milyen feleség? Ez a pébetús spiné feleség, nem képzettmunkaerő?

– Ördög és pokol, hisz már bé van írva az időbeosztási főfőnyomtatványba! Név, járatszám, pick-up.

– Kimondtad, hogy pé! Ú, te nyominger.

A dagadt, bajszos főellenség fölvergődik a gyártási irodáig, döng is a betonlépcső, hogy azonnali hatállyal bezúzassa az összes nyomtatott diszpót (~ 400 Ft), amin szerepel a felesége neve. Szépen bocsánatot is kér, hogy nem szólt

előbb, hogy sorry, de a felesége produkciós pénzen való ideröptetése (210.000 Ft) hivatalosan titok. Később egyébként újabb felesége érkezik titokban, ekkor az eddigi feleséget még mélyebb titokban át kell költöztetni egy másik hotelba (78.000 Ft), törölnetni a nevét a recepciós gépéből, amit csak úgy lehet, ha a rendőrségen viszont bejelentjük. Pár nap múlva rám bízják, hogy ideiglenes útlevelet intézzek a nőnek a chilei követségen (7000 Ft), mert chilei, és elhagyta a tárcáját egy étteremben, ahol gyártási pénzen vacsoráztatott (45.000 Ft, ebből 675 Ft borralaló) a főellenséggel. Akkor kell egy egész napot a követségen töltenem, amikor kezdenék végre a szett közelében munkákat kapni, végre a kamerát és a rendezőt figyelhetném, ahogy felváltva szopogatja a piros filctollat (650 Ft) és a chai lattéját (1090 Ft), időnként sutyorog valamit a *main talent* fülébe, bemondja a *cut*ot és oda se nézve, de reflektáltságot sugalló büszke mozdulattal nagy, piros ikszet rajzol a felvett beállítás képkockájára a hungarocelltablán (~300 Ft), amire én ragasztgattam a storyboardot kétoldalúval (285 Ft).

A közvetlen főnökeim folyékonyan beszélnek két-három idegen nyelven, van egy csomó diplomájuk komoly szakokról. Diszpóírás közben hagyományosan elénekelnek együtt egy szovjet munkadalt, de ilyenkor már nagyon késő van, és a külföldiek rég az étteremfoglalásaikkal problémáznak a belvárosban, csak a betépett, extravagánsan ásító magyar gyártás YouTube-diszkózik még a stúdióban a nagy, kollektív tűzőgépezés közben. Az egyik kiscsőnököt, amikor éppen tűz, minden beavatott kötelezően professzor úrnak szólítja, mert van PhD-je is, mint persze szinte mindenkinek, de ő a legbüszkébb rá, ezért lett éppen ő a baráti gúny céltáblája. Van egy állandó personája, ami mindig „előjön”, amikor tűzőgépezésre kerül sor, és a többiek elkezdik interjúkérdésekkel bombázni. Ha jól értem, a szerep egy ünnepelt akadémikus, akit a legújabb köteteiről, előadásorozatairól, időnként, ha már nagyon fáradt mindenki, a nemrég megkapott Nobel-díjáról lehet faggatni. Arra megy ki a játék, hogy a kérdezők minél otrombább túlzásba essenek a képzeletbeli professzor karrierjével kapcsolatban. Minden kérdés után röhögés jön, aztán valaki letorkolja a röhögőket és mond egy még jobbat. (Egyre sem emlékszem.) Közben a kiscsőnök dolga annyi, hogy szerényen mosolyogjon és minél látványosabban tűzőgépezzen. Egy kívülállónak egyáltalán nem vicces. Nekem őszintén szólva az fáj, hogy nem tűzőgépezhetek, mert mindenki ezt a hülyeséget akarja játszani, amihez az kell, hogy a kiscsőnököm tűzőgépezzen.

A papírba lőtt tűzőgépbetét kiszedésére szolgáló irodai eszköz neve: cápa. Most hiánycikk. Én műtöm ki a korábban nyomtatott ötven másnapi diszpóba beletűzött kapcsokat, újabb véres sebet (köröm alatt) szerezve a produkciós iroda dicsőségéért.

A hatoldalas nyomtatványokból kiválogatom azt a két oldalt (2. és 6.), amelyek rajta van a nő neve, és kicserélem az újonnan nyomtatott lapokra, amiket a kezembe adogatnak, és amiken már nyoma sincs a nőnek, de a szürke Fordot vezető sofőrnek sem, aki a pick-upját fogja csinálni, mert a kiscsőnökeim központosú vita után abban maradtak, hogy nem hagyják benne az autó későbbi időpontjait sem, mert úgy nézne ki, mintha az egyik sofőrjük délután négykor állna munkába, és kínosnak éreznék, ha valaki kiszúrná, inkább szakmai titokká nyilvánítják a Mózer nevű sofőr egész napját, aki hozzá van szokva az ilyesmihez, és amikor félénken fölhívom, hogy ne keresse magát a *timing*ban, ezúttal telefonon

diktálnám le neki a másnapi időpontjait, rutinos mogorvasággal közli, hogy e-mailben várja, mert *már általánosban is rossz volt tollbamondásból* (mintha erény volna), és leteszi.

Az új salátákat tehát a kispfőnököm tűzőgeti össze. Napirendre térek afölött, hogy egyszer csak legyint, és azt mondja, *faszom* (nincs is fasza), nyomtassunk inkább újakat – ezek menjenek a magyar stábnak. Az az indok, hogy a Word az oldal aljára nyomtatott vízjelszerű, apró betűs részben jelzi az óra/percet, amikor az adott lapot nyomtatták, és az új, vegyes keltű diszpók nem méltók rá, hogy a külföldiek kapják meg, valaki kiszúrhatná, hogy a 2. és a 6. oldalt később nyomtatták. Tulajdonképpen még tudok is ezzel azonosulni, és attól is csak nő a főnökeim iránti tisztelem, hogy még ilyenekre is oda bírnak figyelni, pedig már a fáradtság részegségre emlékeztető stádiumában vannak. Amikor magyaroknak adok diszpót, be akarnak avatni a való világ kegyetlen realitásába, gondolom, el akarnak búvólni a keresetlen nyerseségükkel, úgyhogy azt mondják rám, édes, lendületből kitépik és zsebre gyúrik a hatoldalas diszpó második oldalát a magyar stábra vonatkozó *timing*gal az alján, *crew call* és *wrap* (hánykor kell kelni – túlorapézn lesz-e), a maradék szemetet meg visszapacsizzák a tenyerembe. Mosoly.

Kiderül, hogy a nyomtatónak van olyan funkciója, ami hatosával, eleve jó sorrendben nyomtatja az oldalakat, de már ahhoz is túl fáradt lehetek, hogy megnehezteljek az órákért, amikben ötvenszer hat oldalt kellett sorba rendeznem – betérítettem az irodát pofára fordított lapokkal, külön rendszerem volt, hogyan tartsam számon, melyik stócra tettem már harmadikat, negyediket, egy darabig az enyém volt az iroda minden vízszintes felülete, az egész egy nagy, kiterjedt, csöndes, fehér szakterület lett, az enyém, az egyetlené, aki érti a rendszert. A külföldiek is *excuse me*-vel kerestek a papírstócaim alatt. *No problem*, mosolyogtam vissza rájuk, nyugodtan nézz a papírjaim alatti fiókba, dobozba, táskába, szemetesbe, végül is az egész óriási fehér rendszer érted van, te retardált külföldi, kukkants csak be a papírok alá, mintha adventi naptárat nyitogatnál, én így sem veszem el a fonalat, ötven tökéletes sorrendű, kifogástalan diszpót fogok készíteni, ha tízszer kell előlről kezdenem az ellenőrzést, akkor is. Amikor szét kell szedni a kifogástalan diszpóimat este kilenckor, szó nélkül szétszedem. Amikor a rendszeremet megcsúfoló nyomtatófunkciót beüzemelik, odaállok a nyomtató szája elé és hatosával leszámolom a friss, meleg lapokat, hatosával összefogva kikapkodom a zakatoló nyomtatóból, hogy ne kelljen később háromszáz éles szélű oldalt benyálazott ujjal szétválasztgatni, készen szedegetem a forró diszpókat a tálcáról, egy-kettő-három-négy-öt-hat – vízszint, egy-kettő-három-négy-öt-hat – függőleges, egy-kettő-három-négy-öt-hat – vízszint, pakolom őket egymásra, hogy már csak a tűzés legyen hátra. Zsíros izzadság és marihuána szaga lepi el a gyártási irodát.

A főellenség nőjének a neve, Patricia Gomorra (sic!), összesen száz oldalon van feltüntetve, ezeket félreteszem, de nem bírom kidobni. Ezmiez, akad fönn rajta a kispfőnököm. Ez a mi producerünk szavajárása. Végül az a fiú tépi csíkokra, aki a százötven parizeres zsömlét csinálta a világosítóknak. Csíkokra hasogatja a drága papírt, a drága fát, az őserdőket, a lépten-nyomon kifogyó, értékes nyomtatótintát, Móra rohadt, mondjátok, hogy ez valami papírgyűjtésre megy. A parizeres fiú híres az erős kezéről (végzett zongorista és zeneszerző). Míg mások

egyszerre nyolc-tíz A4-est tudnak csíkokra tépni, ő az erős kezével tizenhárom-tizenötöt. Az első tépés még megtévesztően könnyű, de a második, amikor a szélső csíkok már lehullottak, és a keskeny, hiányos, de még mindig olvasható nyomtatvány van a kezében, akkor próbálja hosszanti csíkot tépni tizenöt összefogott oldalból, és meglátod, mire jó a kitartó zongoragyakorlás.

Befolyásos rokonom harmadnapra nyilvánvalóan azt is szétkürtölte, hogy éppen felvételizem a Filmakadémiára. Hogy azért jöttem, hogy lássak egy igazi forgatást. Hogy a rendezőt figyeljem. *Egyszer majd a te filmedhez fogunk diszpót nyomtatni*, mondja a kispfőnököm kedves vigyorral vállonbökve engem, amikor együtt nyomtatunk. Elég nyilvánvaló, hogy nem gondolt bele egyszer sem, hogy ez valóban megeshet. Csak akar mondani valami „személyeset”. *Örök hála, leszel te még a főnököm*, mondja az első asszisztens, amikor viszek neki egy kávé, és magamtól beletettem mindent, amit tegnap kért bele. *Majd ha te leszel a rendező, te is kérhetsz ilyesmiket*, mondja a parizeres fiú, amikor megkapjuk a rendező redneck asszisztensétől a rendező *special diet*jéről szóló memót, és mehetünk bioszója-golyócskáért és cukormentes aszalt vörösfonyáért. *Vigyázzatok vele, fogtok még neki dolgozni, rendező lesz!*, mondja a kispfőnököm a világosítóknak, amikor bemutat, hogy én vagyok a „segítségük”, és engem keressenek, ha kell valami a gyártástól. Egész héten rendező asszonynak neveznek. Övtáskájuk fölé vese alakú foltot izzadt, fekete pólós férfiak csapatban, komplex, mázsás tárgyakkal, többnyire ropogó kajával a szájukban, és mindig, mindig tesznek rám valami évődőnek szánt megjegyzést, akkor is, ha velük van dolgom, akkor is, ha nincs, csak át kell vágnom a területükön. Kerülöm a stúdiófal és a díszlet fara közti sikátort, ahol a magyarok asztala áll, és ahol az épp tennivaló nélkül lézengő világosítók kérdezzetik, egyértelműen tréfálkozásra utaló hanglejtéssel, hogy *hogyan van a rendező asszony*. Mindig ez jut eszükbe, egymástól függetlenül mindnyájuknak, nem fáradnak bele, nem érzik cikinek, és mindig viccként mondják. Érzem a naiv elvárásukat, hogy nevessek. A védjegyemmé vált mosolygással próbálom elintéznem, de mivel a mosolygásom kezdettől fogva a nemvicces viccek céltáblája volt (*Mosolyka, rám is mosolyogj már!*), már azt is kihívónak és szégyenletesnek érzem.

Csak nem tudok leállni vele.

Két nagy sikerem volt, először, amikor igyekeztek úgy formázni a diszpót, hogy egy oldalra is kiferjenek a *pick-up*ok, ne lógjon át a táblázat két utolsó sora új oldalra, de már töröltek mindenki nélkülözhetőt, és én mutattam rá, hogy a *Director's Assistant* címét lehet *Director's Ass.*-re rövidíteni. Egy emberként utáljuk a rendező személyi asszisztensét, egy ellenszenves, nyurga texasit, aki mindig dübörögve szalad le a díszlet falépcsőjén, és most nekem köszönhetően *Director's Ass.* lett, így nem foglal el két sort a rubrikája a *pick-up*-táblázatban, ezzel spóroltunk százszor egy oldalt, és együtt röhögünk a kispfőnökeimmel, hehe, a rendező segge, innentől ez a hivatalos körülrása. A másik sikeremet akkor arattam, amikor a közelebbi Tescóban váratlanul kifogyott az Evian, viszont, mivel a rendező nem hajlandó vizet inni, öngyilkosság lett volna bevallani, hogy nincs több Evian. Odaálltam mögé a szettbe, és egy a *food stylist* raktárából nyúlt miniatűr tölséssel mindig, mikor nem nézett oda, lopva beletöltöttem egy kis Naturaquát a megkezdett Evian-üvegébe. Ötletesnek kell lenni, ha a dicséretükre hajtasz. Az igazi dicséretükre, mert a hálájukról percenként túlaradóan biztosítanak. *Isten vagyok. Én*

vagyok a legjobb ember a világon. Eleinte ellenszenves volt nekik, hogy lány létemre fölénk mutató ambícióim vannak, de elnézték, mert magamtól soha nem beszélek róluk és egyáltalán nem úgy nézek ki, mint aki valaha többre akarna vinni annál, mint hogy *departures*-listát triplacsekkoljon velük.

Senki nem dönthet önállóan. Mindenki részletes utasításokat ad ki, hogy a másoknak se kelljen eldöntenie semmit. A kraftoslány, aki egész nap féltő gonddal rendezgeti a külföldiek asztalát, úgy mutatja meg az Evian titkos rejtekhelyét, mintha az életét bízna rám. Ha vizet kérnek tőled és én épp nem vagyok itt, magyarázza a homlokát ráncolva, a hidegből vigyél a külföldieknek és innen adhatsz a magyaroknak, de ők lehetőleg ne a féllitereset igyák, hanem a nagyüvegeset, és próbálják már meg megjegyezni a poharukat... és ha a rendező vagy a szereplő kéri, akkor, és csak akkor vigyél Eviant, érted? Csak nekik. Én is özszeráncolom a homlokomat és túlzóan bután visszakérdezek: „Csak nekik?” A kraftoslány (végzettsége szerint amúgy börtönpszichológus) fáradtan fölneéz, hogy most tényleg el kell-e magyaráznia előlről, aztán találkozik a tekintetünk. Felenged.

Ez a pozitív érzelmi csúcspont. Úgy érzem, fölfedtem előtte az inkognitómat: egymás normális személyiségének a letéteményesei lettünk. Hogy néha csak utólag kap észbe. A gyártással együtt szokta szidni a büféseket, hogy undorítóan főznek és fogyatékosok. Én ma kikarikíroztam az egyik büfés tájszólását, és kárörvendően hallgattam, ahogy a kisleányok által maguk közt már csak „Kretén” beceneven emlegetett standfotós magyarázza a ruhásoknak, hogy mennyire szakmaiatlan, ócska fos képeket vesz fel a külföldi operatőr, ez a tehetségtelen feka. Lilla azon kapta magát, hogy fölmege a pulzusa, ha meglátja, hogy magyarok használják a külföldiek kávégéjét. Agymosás, agymosás, intonáljuk egymás arcába tanárnénisen. A magyarok asztalánál kilóban mérhető a chips fogyása.

Karon ragad az operatőr, de közben még fél percig máshoz beszél. Aztán húsz percre beállít fénydublőrnek. A mitesszereimen állítanak élességet, a kamera képét élőben küldik a szettben és a stúdióban elszórt négy pár monitorra. Másnapra haját mosok, szoknyát veszek. Vastag harisnyával. (*Mi van, kiscsibe, divatbemutató?*) Langyos dobozkákat osztogatok a statisztáknak. Az utolsó ottmarad egy húsos menüvel, pedig vegát rendelt. Valamelyik húsevő kollégája suttyomban vegamenüt vett el, és lapít. Az aggódórác a két szemöldökük közt, mindegyik vegásnak, ahogy *úgy* együttéreznek, és mind-mind tökegyformán sajnálkozik, köztük a bűnös, aki persze gyáva előállni, hogy ő rendelt hússosat és most ő ül jogtalanul a rántott cukkinin. Versenyt szidom a főnökeimmel a statisztákat, akik ugyan megint egy tíz négyzetméteres szobában ülték végig a napot, de bárki tanúsíthatja, hogy senki nem kényszerítette őket, tényleg önszántukból jöttek vissza ötezer forintért meg egyszeri meleg (inkább langyos) kajáért, és egyik se hozott magával egy könyvet neadjusten, véletlenül se, pedig pontosan tudták, hova jönnek. Az ő hibájuknak kellett lennie, mert különben az enyém lett volna: én vettem föl a rendelésüket, de nem egyenként írtam be a neveik mellé, hogy H (Húsos) és V (Vega), hanem csak strigulákat húztam a H és a V mellé, így vált lehetetlenné megállapítani, ki hazudik. De ha végigkérdeztem volna név szerint, tuti, hogy nem válaszolnak normálisan, elviccelik, kacsintgatva összecserélik a neveiket, vagy arra kényszerítenek, hogy találgassak, melyikük melyik, aztán

elvárják, hogy legközelebb fejből tudjam a nevüket. Az én reputációmmal játszottak a nyamvadt birkák, akik ráadásul ehettek, míg én vigyázzállásban vártam az ebédszünet végét, mindig sorfalat állunk a kantinban a főnökeimmel, mint valami kis színházi közönség, mindenkit feszélyezünk vele, a külföldiek is kérdezzetnek, hogy *why don't we sit down*, ráadásul *among them*, de a mi producerünk szerint ezért is fizetnek, direkt akarják, hogy tápláljuk kicsit a civilizációs büntudatukat, feszélyezzük őket egy kicsit, ezt fogják majd mesélni otthon, hogy a hungarian, az egy ilyen bántóan szervilis nép, és ez kurvajó reklám lesz a mi producerünk cégének, szóval még leszedem az asztalt a külföldiek előtt, a maradékaikat is nekem kell moslékba kotorni, mint egy vendéglátósnak, utána ehetek öt perc alatt, rágás nélkül, abból, amit a stáb hagyott. Gyártás nem eszik. Gyártás fuldokolva habzsol, gyártásnak fáj a hasa, gyártásnak fáj a talpa, gyártás elbújik a vécére és próbálkozik és ekkor szólal meg a lábánál az asszisztens rádióhangja, hogy ugye készen áll a kis dudával, mert ahogy a dolgok állnak, itt öt perc múlva zárás kell. Gyártás még a vécén ülve füllenti a rádióba, hogy persze, már itt vagyok a díszlet mögött. Egy takarítónő megfenyeget a mutatóujjával a mosdótükrében, amikor előkászálódok a fölkéből, persze, a hazugság miatt.

Az első asszisztens odáig volt a storyboard-tábláimért, mivel tényleg nagyon ízlésesen és praktikusán ragasztgattam föl a plánokat a hungarocellre, ezért bíz meg azzal a feladattal, hogy a szett bejáratánál nyomogathatok egy gombot egy távirányítón. Végre nézhetem egy kicsit a forgatást a legszéléről. Minden felvétel elején, amikor az első asszisztens zárást kér, nyomok egyet, amikor bemondja a zárás végét, nyomok kettőt. Ilyenkor átható berregés tölti be a folyosókat. A modell beleharap a termékbe, mosolyog, *cut*, ennyi, köszönjük, modell kiköpi a terméket. És megint. Minden falat termékhez elhasznál egy tiszta papírzsepet, és ha nincs ott az asszisztense a szemetessel, ledobja a földre összegyűrve, falatostul. Rohanok, rohanok, kezemben egy kulccsal, ami nem nyit semmit, de mindig, amikor megyek valahonnan valahová, az ujjamon pörgetem magam előtt, hogy mindenki lássa, hogy sietek és viszem a kulcsot, mert egy kulcs azért elég meggyőzően sürgősnek néz ki, és meg lehet vele úszni egy csomó illetéktelen utasítást, hiszen egy kulccsal a kezében elszántan loholó embert ritkán állítanak meg, hogy *te, légyszí megnéznéd nekem, nem-e hagytam a termoszomat a kocsimban*, vagy hogy *kurvajólesne egy kávé*. Ha a *location*tól jön szembe valaki, el kell rejteni, mert ők ismernek minden kulcsot, és ha lenne kulcsom, azt tőlük kellett volna kapnom.

Lefékezek a szett szélén, lehuppanok a díszletfalhoz támasztott defókuszos tájkép mögé berejtett kis stokimra (gyártás nem ül le), de a „kis dudára”, ami konkrétan egy gyerektenyérenyi, szürke távirányító, még huszonöt percig nincs szükség, mert felvétel előtt még inkább átállítanak egy lámpát. Nézem, mi változik, de semmi, a lámpáktól soha semmi nem változik. Kivéve, hogy felfűtik a szettet, csak ott, a faépitmény belsejében nem látszik a lehelet. Később, az Evian-hadművelet miatt beljebb is merészkedhetek. Egyre közelebb araszolok a kamerához, hallani akarom, ahogy a rendező instruál. Mindig azzal kezdi, hogy *it was pretty good, yeah, pretty good, but um, just iny-tiny...* néha pedig *inky-tinky*, ami az iny-tiny becézése lehet nála. Nem anyanyelve az angol. Nyíltan bámészkodom, elfelejtem nyomogatni a gombot. Olyan idegesítő a jelzés, hogy előbb-utóbb mindenki megtanulja kizárni a fejből, még én is. Az első asszisztens nem kímél,

bemondja a rádióba, hogy *mi van a dudával, kiscsillagom*, és a becézett nevemen szólít, *nem megy a nyomizás? Eleje egy, vége kettő! Nem egy agysebészet, kiscsibém... ja itt vagy?* Az egész stáb hallja a rádión, pedig ott állok három méterrel mögötte.

Bocsánat, jaj, bocsánat.

Nem könnyű kezelni a távirányítót: primitív, kontakthibás kis eszköz, nem mutatja semmi jelét, hogy érzi-e a nyomásomat, nem ég rajta fény, nem rezeg és hangot sem ad ki, csak abból tudni, hogy sikerült-e a művelet, hogy hosszú másodpercekkel a nyomás után megszólal-e a hang, amit mindenhol hallani, de senki sem hallja, mert mindenki azon van, hogy kizárja a fejből.

Kretén a negyedik napon befotóz a modell öltözőjébe, mire a mi producerünk elédobál négy ötezerest, le, a földre, és azt mondja, meg ne lássa többet a környéken. Nekem sincs szerződésem.

Mire végre belejövök a nyomkodásba, elhívnak diszpót nyomtatni, tűzni, osztogatni (mielőtt a külföldieknek osztok, mindig arcot mosok és kihúzom a szememet), amikor pedig másnap újra odaállhatnék, beüt a chilei nő krízise és egész nap az ideiglenes útlevelét intézem a városban. A gyártás nem fogja állni a felmerülő költségeket, tudom meg, amikor betelefonálok, ő meg enerváltan legyint, hogy hétszáz dollárt veszített, *that's my luck, you know?* Eltaxizunk az anyám munkahelye előtt ívelő felüljárón, és nagyon szeretném látni őt egy pillanatra az irodája üvegfalán keresztül, de nincs bent. Furcsa lenne látni, furcsa lenne ismerősökkel találkozni és hétköznapi helyeken járni forogtós ruhában, az elcsendesült walkie-talkie-val meg kétszáz ezer gyártási forinttal a zsebemben. Beszélgetünk Patriciával, megkérdezem, mi a legjobb chilei rockzenekar, a legjobb film, a legjobb író, de nem Bolañót mondja, valaki mást mond hosszú gondolkodás után, nem jegyzem meg. Estére csinálunk egy kilencvenezer forintos taxi-számlát. A stúdióba érve jó, hogy örülnek nekem a többiek, és rossz, hogy meglátom, napközben kik és milyen nivótlanul csinálták a feladatokat – a feladataimat. Mózer, aki aznap éjjel hazavisz, és aki szia, urammal veszi föl a telefonját, a másik sofőrre fúj, az öregre, aki roncstelepről mentett matuzsálem Mercedesszel olcsóbban vállalja a melót, lenyomja az árat, és benyalja magát a mi producerünknel. Úgy érzi, szomorú vagyok, úgyhogy odaadja a tablettjét, és vigasztalásul megnézet velem egy *vicces videót*, amin mindig napokig fetreng a röhögéstől. Motorbalesetek metálra összevágva, füst-por-üvegcserepek, gyűrődik a motor, repül a kis figura. Megrokkán, szörnyethal.

Azután könnyebb napok jönnek.